

Asia: OM 9/021/2016

Tuomioistuinviraston perustaminen

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko vai vastustatteko tuomioistuinviraston perustamista?

Kannatan

Mikä on yleinen arvionne toimikunnan ehdotuksesta?

Tuomioistuinviraston perustaminen korostaisi ainakin ulkoisesti tuomioistuinten riippumattomuutta, kun niiden keskushallinnosta huolehtisi erillinen virasto oikeusministeriön sijaan. Toisaalta myös tuomioistuinvirasto olisi hallintoviranomainen, josta tuomioistuinten tulisi voida olla riippumattomia.

Ehdotus edistää mahdollisuuksia järjestää tuomioistuinhallinto tarkoituksenmukaisesti.

Miten arvioitte tuomioistuinviraston hoidettaviksi ehdotettuja tehtäviä?

Ehdotus vaikuttaa nykyisin oikeusministeriössä hoidettavien tehtävien osalta suhteellisen selkeältä.

Tuomioistuimilta tuomioistuinvirastolle siirtyvien tehtävien osalta kysymys on vaikeampi. Sille tulisi siirtää tehtävät, joista keskittämällä saatu hyöty on suurimmillaan. Kysymys edellyttää jatkovalmistelua.

Pidättekö toimikunnan arviota tuomioistuinviraston henkilöstömäärästä oikeana ja riittävänä?

Arvio henkilöstömäärästä vaikuttaa pieneltä. Sillä voitaneen selviytyä oikeusministeriön nykyisin hoitamien tehtävien hoitamisesta ja saada viraston toiminta käyntiin. Viimeksi mainittuun sitoutuu alkuvaiheessa merkittävä määrä resursseja.

On ehkä mahdollista ajatella, että henkilöstömäärää koskevia ratkaisuja tehtäisiin vaiheittain, osa niistä toiminnan alettua.

Tehtävien "tyydyttävää hoitamista" ei ole syytä pitää riittävänä standardina. Tässä yhdytään muissa lausunnoissa esitettyyn.

Miten arvioitte toimikunnan ehdotusta tuomioistuinviraston johtokunnan kokoonpanosta ja nimeämismenettelystä?

Johtokunnan kokoonpano ja nimeämismenettely vaikuttavat epäkäytännöllisiltä. Tuomarivalintalautakunta voisi huolehtia johtokunnan nimittämisestä.

Johtokunnan kokoonpano mahdollistaa edunvalvonta-ajattelun, mitä ei voida pitää suotavana. Ainakaan tuomioistuimia koskevasta resurssien jaosta se ei sovellu päättämään ongelmitta. Resurssien jaon tulisi perustua enemmän ammattimaiseen asiantuntemukseen kuin edustuksellisuuteen. Siitä voisivat huolehtia ylijohtaja ja viraston vakituiset virkamiehet johtokunnan asettamien yleisten linjausten mukaisesti. Resurssien jaon tulee olla johdonmukaista, mitä edistää se, että siitä päättävillä tahoilla on kokemusta siitä.

Käräjäoikeuksien edustajia pitäisi olla johtokunnassa kaksi. Asianajajien edustus ei ole välttämätöntä.

Miten arvioitte toimikunnan ehdotusta tuomioistuinviraston johtokunnan ja ylijohtajan välisestä toimivallanjaosta?

Ylijohtajalla tulisi olla riittävästi päätäntävaltaa suhteessa johtokuntaan tarkoituksenmukaisen ja ajantasaisen toiminnan turvaamiseksi.

Esitetyn kaltainen johtokunta vaikuttaa hidasliikkeiseltä ja kokoonpanostaan johtuen soveltuvan lähinnä strategioiden ja yleisten linjausten laatijaksi.

Mikä on kantanne toimikunnan esittämään viraston sijaintipaikkaan ja sijaintipaikan valinnassa huomioon otettaviin seikkoihin?

Esitetyt perusteet ovat vakuuttavia. Käytännön kokemukset vastaavista ratkaisuista tukevat niitä.

Tuusulan käräjäoikeuden nykyisin käytössä olevat tilat Järvenpäässä ovat hyvien kulkuyhteyksien varrella ja soveltuisivat uuden viraston tarpeisiin. Ne vapautuvat käräjäoikeudelta, mikäli verkostouudistus toteutuu hallituksen esittämällä tavalla.

Muuta huomioitavaa?

Ylijohtajan tulisi ehdottomasti olla ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon suorittanut. Vaikuttaisi oudolta, että tällainen tutkinto tulee olla valtakunnansyyttäjällä ja -voudilla, mutta ei tuomioistuinviraston ylijohtajalla. Kysymys on kuitenkin tuomioistuinten keskushallinnosta.

Palomäki Petteri
Tuusulan kärjäoikeus